

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיְחִי (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:04**

עֲרֵשׁ"ק י' טַבַּת תּשׁע"ד (13.12.2013)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:16

הַפְּטָרָה: "וַיִּקְרְבוּ יְמֵי דָוִד"

(הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְעִשִּׂית עִמָּדֵי חֶסֶד וְאַמֶּת אֵל נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרַיִם" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

ה"מגלה עמוקות" אומר, בשם ספר "הפליאה", שלעתיד לבוא יוציא אליהו הנביא את האות **ו'** משמו של **עשו**, וישאר **מעשו עש**. וזאת, כפי שרומז הכתוב (ישעיה נ/ ט): "הן כלם כפגד יבלו **עש** יאכלם". אולם, את אותה האות **ו'** שיוציא אליהו מעשו הוא ימסור ליַעֲקֹב אבינו, ושמו יהיה מלא – "**יעקוב**" – כמו שכתוב (ויקרא כו, מב): "וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי **יעֲקֹב**". וצריך להבין ענין זה. שכן, מדוע יוציא אליהו מעשו את האות **ו'**, ויעביר אותה ליַעֲקֹב?

והביאור הוא, כפי שכתוב בספרים הקדושים, שלכל **קליפה** (=כח טומאה) חֵיבַת לְהִיּוֹת **חיות/ניצוץ** מצד הקדושה, המחיה אותה (כמו שכתוב (נחמיה ט, ו): "וְאַתָּה **מַחְיֶה** אֶת כָּל־ם"). שכן, ללא **ניצוץ** כזה, אין **לקליפה** קיום, והיא תתבטל מן העולם. לכן, כאשר מגיע הזמן שעולה ברצונו יתברך לבטל את **הקליפה**, מוציא הקב"ה את ה**ניצוץ** הקדוש שמחיה את **הקליפה**, והיא מתבטלת ביטול גמור כעפרא דארעא (=כעפר הארץ).

והנה, על מה שאמרה רחב למרגלים (שהחביאה בביתה), "וְעִשִּׂיתֶם גַּם אִתֶּם עִם בֵּית אָבִי חֶסֶד וּנְתַתֶּם לִי אוֹת **אַמֶּת**", שואל הזוהר הקדוש (ויחי רמא'): "ומאי אות **אַמֶּת**? דא אות **ו'** (=ומהו אות **אַמֶּת**? זו האות **ו'**). וכן כותב הזוהר שם (מתורגם): "סימן של חיים אינו שורה, אלא באות **אַמֶּת**. ומי היא אות **אַמֶּת**? זו האות **ו'**, משום שבה שורה (=יש) חיים".

(וזהו שכתוב בתיקוני הזוהר (תיקון סט, קיט'): "וַיִּשֶׁם ה' לְקִיָּן אוֹת לְבַלְתֵּי הַכּוֹת אֹתוֹ כֹּל מִצְאוֹ' – שְׁוֵי עֲלִיָּה אוֹת **ו'** לְשׁוּבָא לִיָּה" (=שם עליו את האות **ו'** להצילו)).

ומעתה מבואר מדוע לעתיד לבוא יוציא אליהו את האות **ו'** **מקליפת עשו**. שכן, האות **ו'** היא ה**ניצוץ** הנותן חיות לקליפת עשו. ולכן, כאשר יגיע הזמן שתתבטל **קליפת עשו**, במהרה בימינו, יבוא אליהו הנביא ויוציא את האות **ו'** משמו של **עשו**, וישאר ממנו **עש**, הרומז על ביטולו, בבחינת "כפגד יבלו **עש** יאכלם".

והנה, מקרא מלא דבר הכתוב (מִיכָה ז, כ): "תִּתֵּן **אַמֶּת** לַיעֲקֹב". דהינו, יַעֲקֹב הוא בבחינת אות **ו'**, שהיא אות **אַמֶּת**. (ומטעם זה מוסיפים בתפילת העמידה/בשמונה עשרה את האות **ו'** וְיִקָּא לַיעֲקֹב: "אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק, וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב" – כי יַעֲקֹב הוא בבחינת האות **ו'**, שהיא **אַמֶּת**. (האר"י הקדוש "שער הפנויות" (דרושי העמידה)).

נמצא לפי זה, שהאות **ו'** בשמו של עשו היא **ניצוץ** השֵׁיך לַיעֲקֹב, שֵׁנֶפֶל בְּתוֹךְ **קליפת עשו**. לכן, לעתיד לבוא, יוציא אליהו את האות **ו'** מעשו, ויחזירה לבעלה האמיתי – יַעֲקֹב – אשר מידתו היא **אַמֶּת**. (וזהו שכתוב: "וְאַחֲרֵי כֵן יֵצֵא אָחִיו (יעֲקֹב), וַיְדוּ אַחֲזוֹת בְּעֵקֶב **עשו**". שכן, זוהי עבודתו של יַעֲקֹב מֵעַת הַלֵּידָה – לְאַחֲזוֹ בְּאוֹת **ו'**, שֵׁנֶמְצֵאת בְּסוּף/בְּעֵקֶב **עשו**, כְּדִי לְהוֹצִיאָהּ מִן הַטּוֹמְאָה, וְלְחַזְרָהּ לְקַדוּשָׁה.

"וּבּוֹלָן לְחוּף יַמִּים יִשְׁכֵּן"

על הכתוב: "וּבּוֹלָן לְחוּף יַמִּים יִשְׁכֵּן...". מעיר רש"י, על-פי המדרש: **וּבּוֹלָן** עוֹסֵק בְּפָרְקַמְטִיא (=במסחר) וממציא מזון לַשֵּׁבֶט יִשְׁשָׁכָר, וְהֵם (=בְּנֵי יִשְׁשָׁכָר) עוֹסְקִים בְּתוֹרָה. הוא שאמר משה (בברכתו לַשֵּׁבֶטִים לְפָנֵי מוֹתוֹ): "שְׁמַח וּבּוֹלָן בְּצִאֲתָךְ, וַיִּשְׁשָׁכָר בְּאַהֲלִיךָ" (דברים ל"ג, י"ח) – **וּבּוֹלָן** יוצא בְּפָרְקַמְטִיא (=במסחר), וַיִּשְׁשָׁכָר עוֹסֵק בְּתוֹרָה בְּאַהֲלָיו.

כאשר נתבונן היטב, נראה ששותפות זו, שבין יִשְׁשָׁכָר וּבּוֹלָן, היא הכרחית לעצם הקיום של כלל ישראל במשך כל הדורות. שכן, שנינו במסכת אבות (פג, יז): "אם אין קמח – אין תורה, ואם אין תורה – אין קמח". נמצא, שתלמיד חכם, שהוא בבחינת "יִשְׁשָׁכָר", אינו יכול לעסוק בתורה, אם אין לו קמח (=פרנסה) מצד **וּבּוֹלָן** התומך בו, שהרי "אם אין קמח – אין תורה". ואילו העוסק במסחר, שהוא בבחינת "וּבּוֹלָן", אינו יכול לזכות

בְּקִמְחָה (=בְּפִרְנֶסֶה) אִם אֵין לוֹ חֶלֶק וְנִחְלָה בְּתוֹרָה, שְׁהָרִי "אִם אֵין תּוֹרָה - אֵין קִמְחָה". לָכֵן, מִן הַהִכָּרַח (=מִתּוֹךְ נְחִיצוֹת וְצָרֶךְ זֶה לְזֶה) שִׁיעֲשׂוּ שׁוֹתֵפוֹת בֵּינֵיהֶם - **זְבוּלָן** תּוֹמֵךְ **בִּישְׁשֶׁכֶר** וּמִסְפֵּק לוֹ קִמְחָה, שְׁעַל-יָדֵי כֶּךָ יוֹכֵל (**יִשְׁשֶׁכֶר**) לְעֶסוֹק בְּתוֹרָה. וְאֵילוֹ **יִשְׁשֶׁכֶר** מִסְפֵּק לוֹ בְּתִמְוָה חֶלֶק מִתּוֹרָתוֹ, כְּדֵי שִׁיֹּכֵל (**זְבוּלָן**) לְהַצְלִיחַ בְּמִסְחָרוֹ, וְכֹךְ יֵשׁ בֵּינֵיהֶם יַחַד גַּם תּוֹרָה וְגַם קִמְחָה.

וַיֵּשׁ לוֹמֵר בְּעֵנִין זֶה רַעֲיוֹן חֲדָשׁ, עַל-פִּי מָה שֶׁשָּׁנִינוּ בְּגִמְרָא, שְׁבָרִיכַת מַיִם, הָעוֹמֶדֶת עַל חוּף הַיָּם, אִם יֵשׁ לָהּ הַשְּׂקָה עִם הַיָּם (=אִם מִי הַבְּרִיכָה מְחוֹבְרִים עִם מֵי הַיָּם), יֵשׁ לְבָרִיכָה הַזֹּאת דִּין שֶׁל יָם, וְהַטּוֹבֵל בָּהּ טָהוֹר, אֲפִילוֹ אִם אֵין בְּבָרִיכָה מ' (=40) סָאָה.

וְהִנֵּה, כִּידוּעַ, חוֹ"ל הַמְשִׁילוֹ אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה לְמַיִם, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (בבא קמא יז): "אֵין מַיִם אֲלָא תּוֹרָה, שְׁנֵאמַר: 'הוּי כָּל צְמָא לְכוּ לְמַיִם'". לְעוֹמֶת זֹאת, הַמְשִׁילוֹ חוֹ"ל אֶת עֵנִינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה לְ"מַיִם הַיִּדוּנִים", כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב בְּתַהֲלִים (קכד, ה): "אֲזִי עֶבֶר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַיִּדוּנִים". וְלִכְאוּרָה יֵשׁ לָנוּ לְשֹׂאֵל כָּאֵן: הֲרִי תְּכַלִּית יְרִידַת הַנִּשְׁמָה לְעוֹלָם הַזֶּה הִיא כְּדֵי שִׁיתְּעַסֵּק הָאָדָם בְּתוֹרָה וּבַעֲבוּדַת ה', שֶׁהֵם "הַמַּיִם הַטְּהוּרִים". אִם כֶּךָ, אֵיךְ יֵשׁ תִּיקוּן לְמָה שֶׁהוּא עוֹסֵק בְּעֵנִינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה (בְּמִשְׁאָ וּמִתָּן וכו'), שֶׁהֵם "הַמַּיִם הַיִּדוּנִים"?

וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שֶׁהַתְּשׁוּבָה הִיא, שְׁאֵם הָאָדָם עוֹשֶׂה הַשְּׂקָה, וּמְחַבֵּר אֶת "הַמַּיִם הַיִּדוּנִים" (=עֵנִינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה) עִם "הַמַּיִם הַטְּהוּרִים" (=עֶסֶק הַתּוֹרָה) - הִנֵּה, עַל-יָדֵי כֶּךָ מְקַבְּלִים גַּם "הַמַּיִם הַיִּדוּנִים" קְדוּשָׁה וְטָהָרָה מְ"הַמַּיִם הַטְּהוּרִים", כְּדִין מְקוּהָ טָהָרָה, וְנַעֲשֶׂה הַכֹּל טָהוֹר.

וְלָכֵן אוֹמְרִים חוֹ"ל בְּגִמְרָא (שבת לא): "בְּשַׁעֲהַ שְׁמַכְנִיסִין אָדָם לְדִין (לְאַחַר הַפְּטִירָה), אוֹמְרִים לוֹ: נִשְׂאָת וְנִתַּת בְּאִמוּנָה? קִבְּעַת עֵתִים לְתוֹרָה?" - דְּהֵינּוּ, הָאֵם חִבְּרַת בֵּין מַיִם לְמַיִם? בֵּין "הַמַּיִם הַיִּדוּנִים" (=מִשְׁאָ וּמִתָּן) לְבֵין "הַמַּיִם הַטְּהוּרִים" (=תְּלַמוּד תּוֹרָה), שְׂאֵז מִתְּחַבְּרִים הַמַּיִם עִם הַמַּיִם, כְּדִין הַשְּׂקָה שֶׁל מְקוּהָ, וְהַכֹּל נַעֲשֶׂה בְּקְדוּשָׁה וּבְטָהָרָה.

עַל-פִּי הָאָמוֹר, נוֹכַל לְהַבִּין, מִדּוּעַ הַפְּלִיגוֹ חוֹ"ל כֶּךָ בְּגִדְל הַהִתְקַשְׁרוֹת וְהַהֲדַבְּקוֹת בְּחַכְמֵי הַתּוֹרָה וּבְצַדִּיקֵי הַדּוֹר, עוֹבְדֵי ה'. וְזֹאת, כְּמוֹ שֶׁשָּׁנִינוּ (אבות א, ד): "יְהִי בֵיתְךָ בֵּית וְעַד לְחַכְמִים, וְהוּי מִתְּאַבֵּק בְּעַפְרֵ רַגְלֵיהֶם, וְהוּי שׁוֹתָה בְּצִמָּא אֶת דְּבָרֵיהֶם". וְהַעֲנִין הוּא, כִּי עֵינֶיךָ עֹסֵק הַתּוֹרָה הוּא כְּאִשֶּׁר הָאָדָם עוֹסֵק בְּתוֹרָה לְשִׁמְהָ, בְּלִתִּי לָהּ לְבָדוֹ, בְּלִי שׁוּם פְּנִיּוֹת. וְאוּלָם, לְצַעֲרָנוּ, לֹא כָּל אָדָם זוֹכֵה לְהַגִּיעַ לְמַדְרָגָה זוֹ שֶׁל הַצַּדִּיקִים, הָעוֹבְדִים אֶת ה' לְבָדוֹ. שְׁהָרִי, בְּנֵי עֲלִיָּה מוֹעֲטִים הֵם.

לָכֵן, הָעֲצָה הַיְעוּצָה הִיא לְהַדְּבִק בְּחַכְמֵי הַתּוֹרָה וּבְצַדִּיקֵי הַדּוֹר, הָעוֹסְקִים בְּשְׁלִימוֹת בְּתוֹרָה וּבַעֲבוּדַת ה'. וְעַל-יָדֵי כֶּךָ, עַל-יָדֵי הַדְּבָקוֹת בְּחַכְמֵי יִשְׂרָאֵל, עוֹשֶׂה הָאָדָם הַפְּשוּט דִּין הַשְּׂקָה, וּמְחַבֵּר אֶת הַ"מַּיִם" שְׁלוֹ (=עֶסֶק תּוֹרָתוֹ) עִם הַ"מַּיִם" שֶׁל הַצַּדִּיקִים, וְעַל-יָדֵי כֶּךָ מְקַבְּלֵם גַּם עֶסֶק תּוֹרָתוֹ תִּיקוּן וּשְׁלִימוֹת.

עֵנִין זֶה, שְׁצָרִיךְ הָאָדָם לְעֲשׂוֹת דִּין הַשְּׂקָה וְלְהִתְקַשֵּׁר עִם צַדִּיקֵי הַדּוֹר, לוֹמְדִים אָנוּ מִכְּשִׁלוֹן יִשְׂרָאֵל בְּחַטָּא הַעֲגָל. הִנֵּה, לְפָנֵי שְׁעָלָה מִשֶּׁה לְהָרִי סִינַי, כְּדֵי לְקַבֵּל אֶת הַלּוּחוֹת, הָיוּ יִשְׂרָאֵל מְקוֹשְׁרִים לְמוֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וְזָכוּ לְהַגָּנָה מִפְּנֵי הַיָּצֵר הָרָע. אוּלָם, לְאַחַר שְׁעָלָה מִשֶּׁה לְמָרוֹם, הַתְּנַתֵּק הַקִּשְׁרֵ שֶׁל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ (=עִם מִשֶּׁה), וּמִמִּילָא נִפְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּרִשְׁתֵּי הַיָּצֵר, וְנִכְשְׁלוּ עִם הָעֶרֶב רַב, לְעֲשׂוֹת **עֲגָל מִסְכָּה**. וְלָכֵן, כְּאִשֶּׁר יָרַד מִשֶּׁה מִהָרִי סִינַי, מִיָּד לָקַח אֶת הָעֲגָל וְשָׂרַף אוֹתוֹ, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב: "וַיִּקַּח אֶת הָעֲגָל אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיִּשְׂרַף בָּאֵשׁ...". אוּלָם, בְּהַמְשָׁךְ גַּם כְּתוּב: "וַיִּזְרַע עַל פְּנֵי הַמַּיִם וַיִּשָּׂק אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". "וַיִּשָּׂק" - שְׁלַמַּד אֶת יִשְׂרָאֵל דִּין הַשְּׂקָה. דְּהֵינּוּ, שְׁצָרִיךְ לְהִיּוֹת מְקוֹשֵׁר עִם מְנַהִיג הַדּוֹר, בְּקִשְׁרֵ בַל יִנְתַּק לְעוֹלָם. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהַר"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) אִם אֵין אֲנִי לִי - מִי לִי?

מַעֲשֶׂה בְּחִסִּיד אַחַד, שֶׁבָּא אֶל הַצַּדִּיק רַבִּי מֵאִיר יִחִיאֵל מְאוֹסְטְרוֹבִיץ, וְהַתְּלוּן בְּאִזְנוֹ עַל-כֶּךָ שֶׁבְּאַחַד הַיָּמִים הַזֵּכִיר לְפָנָיו חוֹלָה אָנוּשׁ מְבַנֵּי מִשְׁפַּחְתּוֹ, וּבְכָל זֹאת לֹא הוֹטֵב כָּלֵל לְחוֹלָה, הַזְּקוּק לְרַחֲמִים. הִשִּׁיב לוֹ הַצַּדִּיק מְאוֹסְטְרוֹבִיץ: מָה אֲנִי אֶשֶׂם בְּכֶךָ, שֶׁהַקֶּב"ה לֹא הַחִישׁ עַד הַיּוֹם רְפוּאָה לְאוֹתוֹ חוֹלָה?

קָרָא הַחִסִּיד בְּעִגְמוֹמִיּוֹת (=בְּצַעַר) בְּאִזְנֵי רַבּוֹ: הֲרִי חוֹ"ל אֲמָרוּ בְּמִסְכַּת בְּבֹא בְּתָרָא (קטז, ע"א): "כָּל שֵׁשׁ לוֹ חוֹלָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, יִלְךְ אֲצֵל חָכֵם וַיִּבְקֶשׁ עָלָיו רַחֲמִים". וְזֶה מָה שְׁעֲשִׂיתִי - אֲמַר הַחִסִּיד לְרַבּוֹ - בְּאִתִּי אֵל כְּבוֹדוֹ כְּדֵי שֶׁתְּעוֹרֵר עַל הַחוֹלָה רַחֲמֵי שָׁמַיִם! הַנִּיעַ הָאֲדַמּו"ר מְאוֹסְטְרוֹבִיץ אֶת רֵאשׁוֹ בְּעַצֵּב, וְאָמַר: תֵּן דַּעַתְךָ עַל שְׁלֵא נֵאמַר "יִלְךְ אֲצֵל חָכֵם וַיִּבְקֶשׁ עָלָיו רַחֲמִים", אֲלָא נֵאמַר: "יִלְךְ אֲצֵל חָכֵם וַיִּבְקֶשׁ עָלָיו רַחֲמִים" - דְּהֵינּוּ שְׁנִדְרָשׁ כָּאֵן מִהַחוֹלָה לְעֲשׂוֹת שְׁנֵי דְבָרִים: רֵאשִׁית "יִלְךְ אֲצֵל חָכֵם" - יִפְנֶה לְצַדִּיק וְחִסִּיד, שְׁזָכוֹתוֹ רַבָּה לְקַרְוֵעַ כָּל גְּזִירָה קָשָׁה. וְשֵׁנִית, "וַיִּבְקֶשׁ עָלָיו רַחֲמִים" - הַחוֹלָה עֲצָמוֹ צָרִיךְ לְהַתְּפַלֵּל וּלְבַקֵּשׁ רַחֲמֵי שָׁמַיִם, וְלֹא יִסְמוֹךְ רַק עַל פְּנִיתוֹ לְרַבִּי...

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיְחִי (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:04**

עֲרַשׁ"ק י' טַבַּת תַּשַּׁע"ד (13.12.2013)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:16

הַפְּטָרָה: "וַיִּקְרְבוּ יְמֵי דָוִד"

(הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

בשכמל"ו – ראשי תיבות: "**בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד**" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינקס פרידמן)

על הכתוב, וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו וַיֹּאמֶר הֲאִסְפוּ וְאֶגִּידָה לָכֶם אֵת אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים", שָׁנִינוּ בְּגִמְרָא (פסחים נו', ע"א): "אמר רבי שמעון בן לקיש: וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו וַיֹּאמֶר הֲאִסְפוּ וְאֶגִּידָה לָכֶם... – בְּקִשׁ יַעֲקֹב לְגַלוּת לְבָנָיו קִץ הַיָּמִין, וְנִסְתַּלְקָה מִמֶּנּוּ הַשְּׂכִינָה. אָמַר (יעקב): שָׁמָּה חָס וְשְׁלוֹם יֵשׁ בְּמִטְּתִי (=בְּזֹרְעִי, בְּבָנֵי) פְּסוּל? כְּאַבְרָהָם שִׁיבָא מִמֶּנּוּ יִשְׁמַעְאֵל, וְאַבְי (=יצחק) שִׁיבָא מִמֶּנּוּ עֲשׂוּ? אָמְרוּ לוֹ בְּנָיו: 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד', (פְּלוֹמֶר) כְּשֵׁם שְׂאִין בְּלִבָּךְ, אֵלָּא (אל) אֶחָד, כִּךְ אֵין בְּלִבְנוּ אֵלָּא (אל) אֶחָד. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה פִּתַח יַעֲקֹב אֲבִינוּ וְאָמַר: 'בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד' (ראשי תיבות: **בשכמל"ו**).

וַצְרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין עֲנִין זֶה. שְׂכָן, מְדוּעַ עָנָה יַעֲקֹב אֲבִינוּ וְאָמַר לְבָנָיו, "בְּרוּךְ, שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד"? נִקְדִּים מָה שְׂכָתוֹב בְּזִהָר הַקְּדוּשׁ ("כִּי תִצֵּא רַפְּב"), שְׁשֵׁשׁ אוֹתִיוֹת אֱלוֹ, **בשכמל"ו**, הֵן בְּבַחֲיַנַּת כְּנַפִּים. וּבְאֵר הַ"עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל", בְּשֵׁם הַמְּגִיד הַקְּדוּשׁ מְקַאֲזֵנִיץ זִיע"א (ליקוטים, דף רע"ח), וְאָמַר, שְׂפֹנַת הַזִּהָר הִיא שְׂרָאשֵׁי הַתִּיבוֹת **בשכמל"ו**, אוּ בְּחִילוּף בְּשֵׁלּוֹמֶךָ, הֵם בְּבַחֲיַנַּת כְּנַפִּים לְשֵׁם ה' יִתְבָּרַךְ, וְהֵם פּוֹרְחִים לְהַגִּיד אֵת גְּדוּלְתוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים, וְלְהַעֲיֵד עַל שְׁלִימוֹתוֹ, כִּי הוּא שְׁלֵם בְּמַלְכוּתוֹ, וְזֶהוּ בְּשֵׁלּוֹמֶךָ.

וּמוֹסִיף הַ"עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל", בְּזִמָּן שְׂבִית הַמְּקֻדָּשׁ הִיָּה קִים וְהַמַּלְכוּת הִיָּתָה שְׁלִימָה, הִיוּ בְּאֵמַת שֵׁשׁ כְּנַפִּים (כְּמִנְיָן בְּשֵׁלּוֹמֶךָ) לְשֵׁמוֹ יִתְבָּרַךְ. אוּלַם, לְאַחַר חֲרַבָּן בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ, כְּאֲשֶׁר נִחְרַב בֵּית תַּפְּאָרְתֵנוּ וְגַלְיָה מִצִּיּוֹן הַדְּרָה, נַעֲלַמָּה כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן, כְּאֲשֶׁר רָאָה יְחֻזְקָאֵל הַנְּבִיא אֵת הָאוֹפְנִים וְחִיוֹת הַקְּדוּשׁ, רָאָה שְׁיֵשׁ לָהֶם רַק אַרְבַּע כְּנַפִּים (כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (יְחֻזְקָאֵל א', ו'): "וְאַרְבַּע כְּנַפִּים לְאַחַת לָהֶם..."). שְׂכָן, נִחְסְרוּ שְׁתֵּי כְּנַפִּים שֶׁהֵם כְּנֻגַד "כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ" – שְׁהָרִי, כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, נִסְתָּר בְּעַת הַחֲרַבָּן לְעַת עֲתָה.

בְּעֲנִין זֶה אוֹמֵר הַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן: הִנֵּה, מוּבָא בְּסִפְר "הַגּוֹתֵן אֲמַרִי שְׁפָר" (להרה"ק רבי ישעיה נפתלי הרץ מנינאב זצ"ל, נִכְדוּ שֶׁל הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר"), שְׂאֵם מְבָרְכִים בְּרָכָה לְבִטְלָה, חֲלִילָה, צְרִיף לֹמֵר מִיָּד: "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד", כְּפִי שֶׁנִּפְסַק בְּשִׁלְחַן עֲרוּךְ (או"ח סימן ר"ו, סעיף ו'). וַצְרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין עֲנִין זֶה. שְׂכָן, אֵיךְ מוֹעִיל לֹמֵר "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד" כְּאֲשֶׁר מְבָרְכִים בְּרָכָה לְבִטְלָה?

וּפִרְשׁ שֵׁם הַרְה"ק רְבִי יִשְׁעִיָּה נִפְתָּלִי הַרְץ בְּדַבְּרֵי קוּדְשׁוֹ, וְאָמַר: "לָמָּה תִּקְנוּ לְמִי שֶׁהַזְּכִיר הַשֵּׁם לְבִטְלָה לֹמֵר **בשכמל"ו** (=בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד)? (אֵלָּא)...עַל שְׁלֵא כֹּהֵן (הָאָדָם) בְּבִרְכָתוֹ, לֹא פִּרְחָא (=עֲלָתָה) (הַבְּרָכָה) לְעִילָא (=לְמַעְלָה). לָכֵן אוֹמְרִים זֹאת (=בשכמל"ו), כִּי הֵם נִקְרָאִים גְּדַנְפִין (=כְּנַפִּים), וְנַעֲשֶׂה בְּזֶה גְּדַנְפִין (=כְּנַפִּים לְבִרְכָה) לְפָרוּחַ לְעִילָא".

נִמְצָאוּ לְמִדִּים מְדַבְּרֵי הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַרְה"ק רְבִי יִשְׁעִיָּה נִפְתָּלִי הַרְץ, שְׂאֵם חֲלִילָה בְּרוּךְ הָאָדָם בְּרָכָה לְבִטְלָה, צְרִיף הוּא לֹמֵר מִיָּד: "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד", כִּיִּן שְׁעַל-יָדֵי כֹּהֵן תַּעֲלֶה הַבְּרָכָה לְמַעְלָה. שְׂכָן, כְּפִי שְׁלִמְדֵנוּ, שְׂרָאשֵׁי הַתִּיבוֹת **בשכמל"ו** (שֶׁל "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד") הֵם בְּבַחֲיַנַּת שֵׁשׁ כְּנַפִּים לְשֵׁם ה' יִתְבָּרַךְ, וְהֵם מַעֲלִים אֵת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ לְעִילָא (=לְמַעְלָה).

עַל-פִּי הָאֲמוּר יִפְתַּח לָנוּ פִּתַּח לְהִבִּין, מָה שְׂבַחַר יַעֲקֹב אֲבִינוּ לֹמֵר לְשִׁבְטִים טָרַם פְּטִירָתוֹ: "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד". שֶׁהִנֵּה, מְצִינוּ שֶׁהַשְּׂבָטִים הַקְּדוּשִׁים הַתּוֹדוּ עַל מְכִירַת יוֹסֵף, כְּאֲשֶׁר אָמְרוּ (בְּרָאשִׁית מ"ב, כ"א): "וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו אֲבָל אֲשָׁמִים אֲנַחְנוּ עַל אָחֵינוּ (יוֹסֵף), אֲשֶׁר רָאִינוּ צָרַת נַפְשׁוֹ בְּהַתְחַנְּנוּ אֵלֵינוּ וְלֹא שָׁמַעְנוּ עַל כֵּן בָּאָה אֵלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת". וְכָתַב עַל-כֵּךְ הַשֵּׁל"ה הַקְּדוּשׁ (מִקְזָ, "תּוֹכַחַת מוֹסְר", שֶׁהַשְּׂבָטִים הַזְּכִירוּ בְּפִסּוּק זֶה שֵׁשׁ פְּעָמִים אֵת הָאוֹת א', זֶה אַחַר זֶה: "אִישׁ אֶל אָחִיו אֲבָל אֲשָׁמִים אֲנַחְנוּ" – כְּדִי לְרַמּוֹז **שִׁיבָר הַרְע** שׁוֹלֵט בְּנוֹ שֵׁשׁ אֲלָפִים שָׁנָה, כְּמִנְיָן הַשָּׁנִים שֶׁהָעוֹלָם הָזֶה קִים.

עֲנִין זֶה מְבָאֵר גַּם הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" (וַיְגַשׁ), עַל-פִּי מָה שְׂכָתוֹב בְּמִדְרָשׁ (לְקוּט שְׁמַעוֹנֵי מַשְׁלִי, סִימָן תַּתְקַכ"ט): "אָמַר רַב

יהודה: לא נמסרו הרוגים למלכות, אלא על (חטא) מכירתו של יוסף. אמר רבי אבין: הרי אומר עשרה (הרוגי מלכות), עשרה כל דור ודור, (ו) עדין אותו חטא תלוי".

נמצאנו למדים ממדרש זה דבר איום ונורא! גזירת עשרת הרוגי מלכות על מכירת יוסף היא בכל דור ודור, עד ביאת גואל צדק. ועל-כך, אומר ה"מגלה עמוקות", רמזו השבטים, באומרם, "איש אל אחיו אבל אשמים אנחנו", ראשי תיבות ששה אלפיי"ן (=שש אותיות א') – לומר, שחטא מכירת יוסף רודף אחרינו, כל ששת אלפי השנים שהעולם קיים.

וראוי להוסיף, מה שנינו בגמרא (יומא ט'): "מקדש שני שהיו עוסקין בתורה ובמצות ובגמילות חסדים, מפני מה חרב? מפני שהיתה בו שנאת חנם. ללמדך ששקולה שנאת חנם כנגד שלש עבירות: עבודה זרה, גלוי עריות, ושפיכות דמים". ומזה צריכים אנו להבין, שמאחר ונחרב בית תפארתנו בעון שנאת חנם, לא נזכה לגאולה העתידה – אלא רק על-ידי שנעקור מקרבנו מידה זו של שנאת חנם.

והנה, ראשי התיבות בשכמל"ו הם גם אותיות שלום בך, כדי לומר לנו, שהשלום והאחדות בין בני ישראל הם התיקון לשנאת החינם/מכירת יוסף הצדיק, והם שיביאו את הגאולה העתידה. וזאת, כמו שאומר דוד המלך: "למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך, למען בית ה' אלהינו אבקשה טוב לך". דהיינו, צריכים אנו להגיע למצב של "אחי ורעי" – שכלנו אחים ורעים – ויש "שלום בך" – וכלם חיים בשלום. שכן, כל זה הוא "למען בית ה' אלהינו" – הוא מקרב את הגאולה ואת בנין "בית ה' אלהינו", כמו שאמרו חז"ל, שפיון שבית המקדש נחרב בעון שנאת חנם, הוא יבנה רק על-ידי אהבת חנם – במהרה בימינו, אמן. (המאמר בהרחבה באתר "בני ציון") יששכר חמר גרם רביץ בין המשפטים וירא מנחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה ויט שכמו לסבל"

בספר "כאריה שאג" מובא על פסוק זה רמז נחמד: הנה, כידוע, כאשר שני אנשים רבים, ואחד מחרף את השני, אם השני עונה לו, ומשיב לו כגמולו – הרי המריבה גודלת, ויתכן שאחר-כך הראשון ישיב לו יותר ויותר ממה שהוא השיב לו, ותגדל המריבה, ולא תהיה לשניהם מנוחה אף פעם. מה שאין כן אם אדם אינו משיב לחברו, כאשר זה מחרפו, אז תשקט המריבה, ותהיה לו מנוחה. ועל-כך אמרו חז"ל (חולין פט'): "אין העולם מתקן – אלא בשביל מי שבולם את עצמו בשעת מריבה, שנאמר: 'תלה ארץ על בלימה'".

לפי זה יש לומר גם כאן, שהכתוב "רביץ בין המשפטים" רומז על אדם הנמצא בשעת מריבה, וחברו מחרפו ומגדפו. אמנם יש לו לשון, הנמצאת בין השפטים, שעמה יכול הוא להשיב לחברו כאשר זה מחרפו – אך הוא "רביץ בין המשפטים". דהיינו, הלשון רובצת בין השפטים, והוא אינו פותח את פיו לענות לחברו. על-כן "וירא מנחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה" – האדם רואה שלווה, מנוחה ונעימות בארץ. והכל בזכות מי שבולם את פיו בשעת מריבה. ועל-כך "ויט שכמו לסבל" – על דבר זה הוא מוכן לסבול ולא לחרף ולהשיב לחברו, שהרי הוא זוכה למנוחה ולקיים את הארץ... "ויצל יוסף לקבר את אביו..." (נ' ז')

חז"ל מספרים (על פי סוטה יג' א'), שבעת שהגיעו השבטים עם ארונו של יעקב למערת המכפלה, שמע על-כך עשו הרשע, ומיד נטל עמו מהר שעיר לגיונים (=חילים) הרבה, ובא לחברון כדי לעכב את הקבורה של יעקב. אמר עשו לשבטים: קרית ארבע היא של ארבע זוגות: אדם וחוה, אברהם ושרה, יצחק ורבקה, ויעקב קבר את לאה בחלקו. לכן, המקום היחיד שישאר הוא שלי. אמרו לו: והלא מכרת את חלקך ליעקב. אמר מכרת את חלקך ליעקב. אמר להם עשו: רק את חלק הבכורה מכרתי. כלום (=האם) מכרתי גם את החלק הפשוט (=מקום הקבורה)? אמרו לו: גם את זה מכרת. אמר להם: הראו לי שטר מכירה. אמרו לו: השטר בארץ מצרים, ומי ילך עתה להביאו? לבסוף, החליטו לשלוח את נפתלי שהוא קל רגלים לרוץ כאילה, שנאמר: "נפתלי אילה שלחה הנתן אמרי שפר". היה שם חשים, בנו של דן, שכבדו אנניו, ולא שמע כראוי. אמר לאחיו: מה הדבר הזה שמתוכחים עליו? אמרו לו: זה (=עשו) מעכב את הקבורה עד שיחזור נפתלי ממצרים. אמר להם חשים בן דן: עד שיבוא השטר ממצרים יהא אבא מוטל בבזיון...? נטל שבט בידו, והכה את עשו בראשו... אותה שעה פתח יעקב את עינו ושחק. והיה ראשו של עשו מתגלגל והולך, עד שנכנס לתוך מערת המכפלה, ונח בחיקו של יצחק. אותה שעה נתקמה נבואתה של רבקה, שאמרה: "למה אשפל גם שניכם יום אחד?" – שניהם, יעקב ועשו, נקברו ביום אחד (=באותו היום)...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיְחִי (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:04**

עֲרֵשׁ"ק י' טַבַּת תַּשַּׁע"ד (13.12.2013)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:16

הַפְּטָרָה: "וַיִּקְרְבוּ יְמֵי דָוִד"

(הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"בן פֶּרֶת יוֹסֵף בֶּן פֶּרֶת עָלֵי עֵינַי"

מֵהַבְּרָכָה שֶׁבִּרְךָ יַעֲקֹב אֲבִינוּ אֶת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, "בֶּן פֶּרֶת יוֹסֵף בֶּן פֶּרֶת עָלֵי עֵינַי", לְמַדּוּ חו"ל, שְׂאִין עֵין הָרַע שׁוֹלְטַת בְּזַרְעוֹ שֶׁל יוֹסֵף, כְּמִבּוֹאֵר בַּגְּמָרָא (בְּרִכּוֹת כ'): רַבִּי יוֹחָנָן (שְׁהִיָּה יָפָה-תָּאֵר), הִיָּה יוֹשֵׁב בְּשַׁעְרֵי הַטְּבִילָה, כְּדִי שְׂבָנוֹת יִשְׂרָאֵל יִסְתַּכְּלוּ עָלָיו, וַיִּבְיֵאוּ יְלָדִים יְפִים כְּמוֹהוּ. שְׂאֵלוּ אוֹתוֹ חֲבֵרָיו: הָאֵם אֵינְךָ מִפְּחַד מְעֵין הָרַע? וְהַשִּׁיב לָהֶם: "אֲנֵא, מִזְרַעָא דִּיוֹסֵף קָא אֲתִינָא, דְּלֹא שְׁלֵטָא בֵּיהּ עֵינָא בִּישָׂא (=אֲנִי מִזְרַעוֹ שֶׁל יוֹסֵף, שְׁלֹא שׁוֹלְטַת בּוֹ עֵין הָרַע), דְּכַתִּיב (=כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב): 'בֶּן פֶּרֶת יוֹסֵף בֶּן פֶּרֶת עָלֵי עֵינַי'."

וַצְרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, שֶׁהַנּוֹק שֶׁל עֵין הָרַע הוּא גְדוֹל מְאֹד, כְּפִי שֶׁשְּׂנִינוּ בַּגְּמָרָא (בְּבֵא מִצִּיעָא קו'): "וְהִסִּיר ה' מִמֶּךָ כָּל חַלְי, אָמַר רַב: זו עֵינַי". וּפְרַשׁ רַש"י: "דְּבַר שְׁכַל הַחֹלָאִים תְּלוּיִים בּוֹ... זוֹ עֵין הָרַע". הֲרִי לָנוּ דְּבָרִים בְּרוּרִים: כָּל הַחֹלָאִים הָרַעִים שִׁישׁ בְּעוֹלָם בְּאִים מְעֵין הָרַע.

כְּדִי לְחַזֵּק עֵינַי זֶה מִסְפֶּרֶת הַגְּמָרָא (שָׁם), שָׂרַב עָלָה לְבֵית הַקְּבֻרוֹת, וּבְדַק וּמְצָא, "(ש)תְּשַׁעִים וְתִשְׁעָה (אָחוּז מִהַקְּבוּרִים שָׁם, מֵתוֹ) בְּעֵין רַעָה, וְרַק) אֶחָד (מֵת) בְּדַרְךָ אֲרִיז (=מֵיתָה טְבַעִית)". וְאֵם כֶּךָ, וְעֵין הָרַע הִיא שְׁפוּגַעַת בְּתִשְׁעִים וְתִשְׁעָה אָחוּזִים מִכָּל הָאֲנָשִׁים, מָה יַעֲשׂוּ אֵלּוּ שְׂאִינָם מִזְרַעוֹ שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק?

לְשַׁמַּחְתָּנוּ, גָּלוּ לָנוּ חו"ל הַקְּדוּשִׁים חִידוּשׁ נִפְלָא, וְהוּא: לֹא רַק מִי שֶׁהוּא מִזְרַעוֹ שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק, אֵין עֵין הָרַע שׁוֹלְטַת עָלָיו. אֲלֵא, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מְסוּגָל לְהִנְצֵל מְעֵין הָרַע. וְזֹאת, עַל-יְדֵי שִׂיאֲמַר: "אֲנִי מִזְרַעוֹ שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק", כְּמִבּוֹאֵר בַּגְּמָרָא (בְּרִכּוֹת נה, מֵתוּרָגָם): "מִי שֶׁנִּכְנַס לְעִיר, וּמִפְּחַד מְעֵין הָרַע, יֵאָחוּז אֲגוּדָל יָד יְמִין בְּיַד שְׂמָאל, וְאֲגוּדָל יָד שְׂמָאל בְּיַד יְמִין, וַיֹּאמֶר כֶּךָ: אֲנִי פְלוֹנִי בֶּן פְלוֹנִי מִזְרַעוֹ שֶׁל יוֹסֵף, שְׁלֹא שׁוֹלְטַת בּוֹ עֵין הָרַע, שְׂנֵאמַר: 'בֶּן פֶּרֶת יוֹסֵף בֶּן פֶּרֶת עָלֵי עֵינַי'. אֵל תִּקְרִי עָלֵי עֵינַי, אֲלֵא עוֹלֵי עֵינַי'."

וַיֵּשׁ לָנוּ לְתַמּוּהָ עַל דְּבַרֵי הַגְּמָרָא. שְׂכַן, יֵשׁ הַרְבֵּה בְּתוֹךְ כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם אֵינָם מִזְרַעוֹ שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק. אִם כֵּן, אֵיךְ יִגִּידוּ, "אֲנֵא, מִזְרַעָא דִּיוֹסֵף קָא אֲתִינָא, דְּלֹא שְׁלֵטָא בֵּיהּ עֵינָא בִּישָׂא" (=אֲנִי מִזְרַעוֹ שֶׁל יוֹסֵף, שְׁלֹא שׁוֹלְטַת בּוֹ עֵין הָרַע), שׁוּנָה דְּבַר שְׁקָרָא? כְּפִי שְׂגָם הַחִיד"א הַקְּדוּשׁ שׁוֹאֵל בְּסִפְרוֹ "דְּבַשׁ לְפִי" (מְעַרְכַת ע', סִימָן יט'): "וְלִכְאוּרָה יֵשׁ לְחַקוֹר, (שֶׁהֲרִי כְּתוּב) 'דְּבַר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לִגְגַד עֵינַי' (תְּהִילִים קא ז), וְכַתִּיב 'מִדְּבַר שְׁקָר תִּרְחַק'. וַאֲיֵךְ יִלְמְדוּ לְשְׁקָר (לּוֹמַר 'אֲנִי מִזְרַעוֹ שֶׁל יוֹסֵף)? וְתוֹ (=וְעוֹד), אֵיךְ יוֹעִיל (לְאָדָם) לְשְׁקָר?".

אֲלֵא, מֵתַרְץ שֵׁם הַחִיד"א, שֶׁהִיּוֹת וַיּוֹסֵף הַצַּדִּיק כָּלְכָל אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, זָכָה וְנִקְרָאוּ כָּל יִשְׂרָאֵל עַל שְׁמוֹ, כְּפִי שְׂנִקְרָאִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל שֵׁם יַעֲקֹב אֲבִינוּ (תְּהִילִים עז טז): "גְּאֻלַּת בְּזִרְוֹעַ עַמֶּךָ, בְּנֵי יַעֲקֹב וַיּוֹסֵף סִלָּה". עַל-כֵּן נִמְצָא, שֶׁבְּאֻמַּת נַחֲשָׁבִים כָּל יִשְׂרָאֵל לְזַרַע יוֹסֵף, וַאֲיֵן זֶה דְּבַר שְׁקָר כַּאֲשֶׁר הֵם אוֹמְרִים "אֲנִי מִזְרַעוֹ שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק". (רְאוּי לְהוֹסִיף, שְׂגָם הַמַּהֲרֵשׁ"א שׁוֹאֵל אֶת אוֹתָהּ הַשְּׂאֵלָה, אֵיךְ יֹאמֶר כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל "אֲנֵא, מִזְרַעָא דִּיוֹסֵף קָא אֲתִינָא" (=אֲנִי מִזְרַעוֹ שֶׁל יוֹסֵף)? אֲלֵא, מֵתַרְץ הַמַּהֲרֵשׁ"א: "וַיֵּשׁ לּוֹמַר... דְּכָל יִשְׂרָאֵל נִקְרָאוּ עַל שֵׁם יוֹסֵף, דְּכַתִּיב (תְּהִילִים פ, ב'): 'נִהַג כְּצֵאן יוֹסֵף'..."

אוֹלָם, יֵשׁ לָנוּ עוֹד לְהַבִּין. שְׂכַן, אִם אֵין עֵין הָרַע שׁוֹלְטַת בְּיִשְׂרָאֵל, מִשׁוּם שֶׁהֵם נַחֲשָׁבִים לְזַרַעוֹ שֶׁל יוֹסֵף, מָה יִתֵּן וּמָה יוֹסִיף לּוֹמַר: "אֲנֵא, מִזְרַעָא דִּיוֹסֵף קָא אֲתִינָא" (=אֲנִי מִזְרַעוֹ שֶׁל יוֹסֵף)? וְעוֹד הֲרִי לְמַדְנּוּ שָׂרַב בְּדַק וּמְצָא בְּבֵית הַקְּבֻרוֹת, שֶׁתְּשַׁעִים וְתִשְׁעָה אָחוּזִים מִהַקְּבוּרִים שָׁם מֵתוֹ בְּעֵין רַעָה, וְרַק אֶחָד מֵהֶם מֵת בְּמֵיתָה טְבַעִית, אֲזַ אֵיךְ שְׁלֵטָה בָּהֶם עֵין רַעָה?

כְּדִי לְבַאֵר כָּל זֹאת, יֵשׁ לָנוּ קוֹדֵם לְתַמּוּהָ עַל עֲצָם קִיּוּם "עֵין הָרַע". שֶׁהֲרִי, אָנוּ מְאֻמִּינִים בְּנֵי מְאֻמִּינִים שֶׁהַכָּל נַעֲשֶׂה בְּהַשְׁגָּחַתוֹ יְתִבְרָךְ, וְכָל דְּבַר שְׂנַגְזוֹר עַל הָאָדָם, לְטוֹב, אוֹ חֲלִילָה לְרַע, הוּא מִן הַשָּׁמַיִם, כְּפִי שֶׁכָּתוּב (חולין ז): "אֵין אָדָם נוֹקֵף (=נִפְגַּע בּוֹ) אֲצַבְעוֹ מִלְּמַטָּה, אֲלֵא אִם כֵּן מְכַרְיִזִין עָלָיו מִלְּמַעְלָה". אִם כֶּךָ, אֵיךְ יִכּוֹלָה עֵין הָרַע לְפַגּוֹעַ וּלְהַזִּיק לְאָדָם? וְעוֹד יֵשׁ לְשֹׂאֵל, שְׂאֵם בְּאֻמַּת נִגְזוֹר עַל הָאָדָם מְשָׁמִים שִׁינְזֹק עַל-יְדֵי עֵין הָרַע, אֵיךְ נִתְּנוּ

חז"ל סגולות, כְּדֵי לְהִנְצֵל **מֵעֵין הָרַע**? שְׁהָרִי, הַרְבֵּה דְרָכִים לְמָקוֹם לְהַעֲנִישׁוּ בְּדֶרֶךְ אַחֲרָת, כְּמוֹ שְׁאוּמֵר דּוּד הַמֶּלֶךְ (תהילים קלט, ז): "אָנֹכָה אֵלֶיךָ מִרוּחֶךָ וְאָנֹכָה מִפְּנֵיךָ אֲבָרַח אִם אֶסֶק שָׁמַיִם שָׁם אֶתָּה וְאֶצִּיעָה שְׂאוּל הַנֶּבֶךְ".

וְנִרְאָה לְבָאֵר עֲנִיָּן זֶה עַל-פִּי מָה שֶׁשָּׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (בְּרִכּוֹת כ'), שֶׁהִסִּיבָה לְכַךְ שְׁאִין **עֵין הָרַע** שְׁלֹטָה בְּיוֹסֵף הַצַּדִּיק הִיא מִידָה כְּנֶגֶד מִידָה: "כִּפְיוֹן) (ש) עֵין שְׁלֹא רִצְתָה לְזוּזוֹן (=לְהַנּוֹת) מִמָּה שֶׁאִינוּ שְׁלוֹ (=מֵאֲשֶׁת פּוֹטִיפָר) - אִין **עֵין הָרַע** שׁוֹלֶטֶת בּוֹ". לָכֵן, כְּדֵי שֶׁנִּסְגַּל מִידָה נִפְלְאָה זֶה, גָּלוּ לָנוּ כָּאֵן חוֹ"ל, בְּרֹב חוֹכְמָתָם וְקְדוּשָׁתָם, שֶׁכָּל הַרוּצָה לְהִנְצֵל **מֵעֵין הָרַע**, שִׁילֶךְ בְּדֶרֶכּוֹ שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק, שְׁלֹא לְהַנּוֹת מִמָּה שֶׁאִינוּ שְׁלוֹ.

וַיֵּשׁ לֹמֵר, שֵׁשׁ כָּאֵן מִידָה כְּנֶגֶד מִידָה: כְּאֲשֶׁר יֵשׁ לְאָדָם **עֵין רָעָה** בְּשֵׁל אַחֲרִים, וּמִקְנָא וְחוּמֵד מָה שֶׁאִינוּ שְׁלוֹ, כִּי אֹז, מִידָה כְּנֶגֶד מִידָה, גַּם בּוֹ שׁוֹלֶטֶת **עֵין הָרַע** שֶׁל אַחֲרִים, לְהוֹזִיק לוֹ אֶת שְׁלוֹ. אֶךְ לְעוֹמֵת זֹאת, אִם יֵשׁ לְאָדָם **עֵין טוֹבָה**, וְהוּא אִינוּ מִסְתַּכֵּל עַל הַזּוּלָת, לְחַמּוֹד מָה שֶׁאִינוּ שְׁלוֹ, כִּי אֹז, מִידָה כְּנֶגֶד מִידָה, אִין **עֵין הָרַע** שׁוֹלֶטֶת בְּשְׁלוֹ. (וְצָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁכְּאֲשֶׁר אָדָם נוֹתֵן **עֵין הָרַע** בְּשֵׁל חֲבֵרוֹ, וְחוּמֵד אֶת שֶׁאִינוּ שְׁלוֹ, הָרִי גוֹרֵם הוּא לְכַךְ, שֶׁבְּשָׁמַיִם יִשְׁמְרוּ **עֵין** עֲלֵיו (=דְּהִינוּ, יְבַדְּקוּ אוֹתוֹ, וַיַּעֲשׂוּ עֲלָיו "פּוֹקוּס"). וּמֵאַחַר וְ"אִין צַדִּיק בְּאַרְץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחָטָא", מוֹצֵאִים בּוֹ חֲטָאִים, וְנִגְזָרִים עֲלָיו בְּשָׁמַיִם גְּזִירוֹת לֹא טוֹבוֹת, לֹא עֲלֵינוּ).

וְלָכֵן צָרִיךְ הָאָדָם לְהִיּוֹת יָרֵא שָׁמַיִם וּמֵאֲמִין בֵּה'. וְצָרִיךְ שִׁישְׁרִישׁ בְּעַצְמוֹ מִידָה טוֹבָה, שְׁלֹא יִסְתַּכֵּל וְיִחַמּוֹד דְּבַר שֶׁאִינוּ שְׁלוֹ, וַיֵּאֲמִין בְּאִמוּנָה שְׁלִימָה, שֶׁהַכֵּל מֵאִיתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּמֵאֲמֵר חוֹ"ל (בִּיצָה טז): "כָּל מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם קְצוּבִין לוֹ מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְעַד יוֹם הַכַּפּוּרִים". וְאִם הַקַּב"ה לֹא נָתַן לוֹ עֶשֶׂר וְכַבּוּד, הָרִי בְּרוּר שְׁזֶה לְטוֹבָה, וְלִתְיִקוֹן נִשְׁמָתוֹ. וְכִבֵּר הַזְּהִיר אוֹתָנוּ רַבִּי עֲקִיבָא (בְּרִכּוֹת ס'): "לְעוֹלָם יֵהָא אָדָם רְגִיל לֹמֵר: ש"כָּל מָה דְּעֵבִיד רַחֲמָנָא - לְטַב עֵבִיד" (=כָּל מָה שֶׁהַקַּב"ה עוֹשֶׂה - לְטוֹב עוֹשֶׂה)". (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהַר"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "...אֲשֶׁר לְקַחְתִּי מִיַּד הָאֱמֹרִי בַּחֲרָבִי וּבְקִשְׁתִּי" (מח' כב')

הַרְהַר"ק ר' מִשֶׁה מְקוּזְנִיץ אוֹמֵר: יוֹדְעִים אָנוּ **שֶׁעָשׂוּ הָרַשָּׁע** הַתְּבָרָךְ מִפִּי יִצְחָק - "עַל חֲרָבָךְ תַּחֲיֶיהָ" - אוּלָם יַעֲקֹב אֲבִינוּ הַתְּבָרָךְ בְּ"נִשְׁק" מְסוּג אַחַר - "בַּחֲרָב וּבְקִשְׁתִּי", וְכַפִּי שְׁאוּמֵר יַעֲקֹב אֲבִינוּ: "...אֲשֶׁר לְקַחְתִּי מִיַּד הָאֱמֹרִי בַּחֲרָבִי וּבְקִשְׁתִּי", וּפְרָשׁ אוּנְקֵלוֹס: "בַּחֲרָבִי וּבְקִשְׁתִּי - בְּצִלּוֹתִי וּבְבַעוֹתִי" (=בְּתַפְלּוֹתִי וּבְתַחֲנוּנָיִ).

לָכֵן אָמְרוּ חוֹ"ל עַל הַפְּסוּק "הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב וְהִידִים יָדֵי עֲשׂוֹ" - שֶׁכָּל זְמַן שֶׁקוֹל יַעֲקֹב (=תּוֹרָה, תְּפִילָּה וְתַחֲנוּנִים) נִשְׁמָע בְּבֵתִי כְּנִסְיוֹת וּבְבֵתִי מְדַרְשׁוֹת - אִין הִידִים שֶׁל **עֲשׂוֹ** שׁוֹלֶטוֹת עַל יִשְׂרָאֵל. וְלֹא בְּכֵדִי אוֹמֵר הַנְּבִיא יִשְׁעִיָּהוּ (מא', יד): "אֵל תִּירָאִי תוֹלַעַת יַעֲקֹב", וּפְרָשׁוּ חוֹ"ל: "מָה תוֹלַעַת, אֵינָה מְכַה אֶת הָאֲרָזִים (=עֲצִים גְּבוּהִים וְחֻזְקִים), אֲלֵא בַּפֶּה - כֶּךָ אִין לְהֵן, לְיִשְׂרָאֵל - אֲלֵא תְּפִילָּה" (=בְּכַף תְּפִילָּתָם/פִּיָּהֶם, יְכוּלִים יִשְׂרָאֵל לְהַכּוֹת **אוֹיְבִים** (=אֲרָזִים) חֻזְקִים מְאֹד)

בְּעֲנִין זֶה מְסוּפֵר, שֶׁבְּעִיצוּמָה שֶׁל מְלַחֲמַת הַמֶּפָּרֵץ, אוֹר ל-כ"ח בְּשַׁבַּט תִּשְׁנ"א, כְּשִׁירַד הַלִּילָה, הִסְתַּגְּרוּ רֹב תּוֹשְׁבֵי הָאֲרָץ בְּבֵתֵיהֶם, כְּשֶׁחֲלָקָם מְפוֹחָדִים וּמְבוּהָלִים מֵאִימַת טִיל הַ"סְקָאד" הַנּוֹרָא, שֶׁעָלִיל לְרַחֵף בְּכָל רִגַע בְּשָׁמַי אֲרָצָנוּ הַקְּדוּשָׁה. אֶךְ בִּישִׁיבַת פּוֹנִיבּוֹ הַמַּעֲטִירָה הַדְּהֵדָה הוֹרָאָתוֹ שֶׁל רֵאשׁ רֵאשֵׁי הַיְּשִׁיבוֹת=כֶּךָ פִּינְהוּ רֵאשׁ הַיְּשִׁיבָה זְצוּק"ל), הַגָּאוֹן הָרַב שֶׁךְ זְצוּק"ל וַיַּעֲ"א: "אִין לְשָׁנוֹת מֵהַסְּדָרִים. הַלִּימוּד כְּרָגִיל". וּבְאִוִּירַת קִדְשׁ זֶה נִכְנַס הָרַב שֶׁךְ זְצוּק"ל לְחֻדְרֵי הַשִּׁיעוּרִים, כְּדֵי לְהַעֲבִיר אֶת שִׁיעוּרוֹ הַקְּבוּעַ, כְּשֶׁהוּא שְׁקוּעַ כְּלוֹ בְּסוּגִיָּה, מְפֻלְפֵל וּמְתַרְץ, וּמְנוֹפֵף בְּיָדוֹ אָנֹכָה וְאָנֹכָה, פְּדַרְכּוֹ בְּקִדְשׁ, וְאֹז עָלְתָה בְּדַעַתוֹ סְבָרָה נִפְלְאָה לְיִישׁוּב הַסּוּגִיָּה. כְּשֶׁהִרְצָה אֶת סְבָרָתוֹ לְפָנֵי תַלְמִידָיו, הָיָה כְּבָר לְקִרְאָת סוּף הַשִּׁיעוּר, וְאֹז הַגְּבִיר הָרַב זְצוּק"ל אֶת קוּלוֹ, פָּנָיו הֶאֱדִימוּ מְעַט, עֵינָיו בְּרָקוּ, וְאֹז אָמַר לְכָל הַנוֹכַחִים: "שׁוּמְעִים אַתֶּם? עִם סְבָרָה כְּזוֹ אֲפָשֶׁר לְהַפִּיל טִיל! וְהִנֵּה, אֶךְ סִים הָרַב אֶת דְּבָרָיו, נִשְׁמָעָה צְפִירַת אֲזַעֲקָה בְּרַחֲבֵי הָאֲרָץ. "נַחֵשׁ צַפְעַ", הוֹדִיעֵנו בְּכָלִי הַתְּקַשׁוֹרֶת. בְּתוֹךְ שְׁנִיּוֹת רָאוּ הַבַּחּוּרִים אֶת הַטִּיל מִמְרַפְסַת הַיְּשִׁיבָה, כְּשֶׁהוּא מְרַחֵף מְעַל רֵאשֵׁיהֶם, וּמְמַשִּׁיךְ לְטוֹס, כְּשֶׁהוּא חוֹצֵה מְקוֹמוֹת יִישׁוּב צְפוּפִים, וְרַק לִיד יָמָה שֶׁל תַּל-אֲבִיב, הַחֵל הַטִּיל לְצַנּוֹחַ מְטָה, עַד שֶׁנִּבְלַע בֵּין גְּלֵי הַיָּם, לְלֹא שׁוּם פֶּגַע. כְּשֶׁנִּגַּשׁ אֶחָד הַבַּחּוּרִים וְאָמַר לְרַב, שְׂדוּחַ בְּתַקְשׁוֹרֶת שֶׁהַפַּעַם לֹא הִזְנִיקוּ טִילִי פְטָרְיוֹט לְעֵבֶר הַטִּיל, עָנָה הָרַב שֶׁךְ זְצוּק"ל: "נֹו, כְּבָר אֲמַרְנוּ, שֶׁבְּסְבָרָה בְּלָבָד אֲפָשֶׁר לְהַפִּיל טִיל". הַפְּלֵא וּפְלֵא! וְזֶהוּ שֶׁשָּׁנִינוּ בְּתַנָּא דְּבִי אֱלִיהוּ, פָּרַק ד': "כָּל מִי שֶׁעוֹסֵק בְּתוֹרָה בְּכָל יוֹם תְּמִיד, בְּשִׁבְלֵי לְהַרְבוֹת כְּבוֹד שָׁמַיִם, אִינוּ צָרִיךְ לֹא חֲרָב וְלֹא חֲנִית, וְלֹא כָּל דְּבַר שִׁינְיָהּ לוֹ (ל) שׁוּמֵר - אֲלֵא, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ מְשֻׁמְרוֹ"...אִם כֵּן, מָה צָרִיךְ יוֹתֵר מִזֶּה?

שֶׁבֶת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיְחִי (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:04**

עֲרֵשׁ"ק י' טִבַּת תּשׁע"ד (13.12.2013)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:16

הַפְּטָרָה: "וַיִּקְרְבוּ יְמֵי דָוִד"

(הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"זבולן לחוף ימים ישכן... (מט' יג')

מעיר רש"י, על-פי המדרש: **זבולן** עוסק בפרקמטיא (=במסחר) וממציא מזון לשבט **יששכר**, והם (=בני יששכר) עוסקים בתורה. הוא שאמר משה (בברכתו לשבטים לפני מותו): "שמח **זבולן** בצאתך, ויששכר באהליך" (דברים ל"ג, י"ח) – **זבולן** יוצא בפרקמטיא (=במסחר), ויששכר עוסק בתורה באהליו.

כאשר נתבונן היטב נראה, ששופות זו, שבין **יששכר וזבולן**, היא הכרחית לעצם הקיום של כלל ישראל במשך כל הדורות. וזאת על-פי מה ששנינו במסכת אבות (פג', יז): "אם אין קמח – אין תורה, ואם אין תורה אין קמח". נמצא, שתלמיד חכם, שהוא בבחינת **"יששכר"**, אינו יכול לעסוק בתורה, אם אין לו קמח (=פרנסה) מצד **זבולן** התומך בו, שהרי "אם אין קמח – אין תורה".

ואילו העוסק במסחר, שהוא בבחינת **"זבולן"**, אינו יכול לזכות בקמח (=בפרנסה) אם אין לו חלק ונחלה בתורה, שהרי "אם אין תורה אין קמח". לכן, מן ההכרח (=מתוך נחיצות וצורך זה לזה) שיעשו שותפות ביניהם – **זבולן** תומך ב**יששכר** ומספק לו קמח, שעל-ידי זה יוכל לעסוק בתורה, ואילו **יששכר** מספק לו בתמורה חלק מתורתו, כדי שיוכל להצליח **במסחרו**, וכך יש ביניהם יחד גם תורה וגם קמח.

רמז על שותפות זו, שבין תלמיד חכם, שהוא בבחינת **"יששכר"**, לבין העוסקים במסחר תומכי התורה, שהם בבחינת **"זבולן"**, מוצאים אנו על-פי מה ששנינו במשנה (סוף מסכת עוקצין): "עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות (310 עולמות), שנאמר: 'להנחיל אהבי יש ואצרתיהם אמלא'" (משלי ח', כא).

ולמה דוקא ש"י (310) עולמות?

ויפרשו המפרשים ביאור החשבון של ש"י עולמות. שהנה, ישנן תרי"ג (613) מצות דאורייתא (=מהתורה), ו-ז' (7) מצות דרבנן (=של החכמים), שהם ביחד כת"ר (620) מצות, וכנגד כל מצוה ומצוה מגיע לצדיק המקימה עולם אחד. אם כן, מגיע לו לכל המצות כת"ר (620) עולמות.

אך, פיון שהוא צריך לתת מחצית ממצותיו ל**זבולן**, המפרנסו ומזינו, נמצא שנשאר מחלקו רק מחצית כת"ר עולמות, שהם ש"י עולמות. ולכן, עתה יובן גם, מדוע נקרא העוסק בתורה בשם **"יששכר"**, שהם אותיות **"יששכר"** – כדי לרמז לו, שיש לו רק י"ש (310) עולמות שָׂכָר, שהם מחצית מ-כת"ר עולמותיו, היות ואת המחצית השנייה הוא צריך לתת לשותפו-מפרנסו, **זבולן**.

ומה נחמד לבאר על-פי זה, מה שתקנו חז"ל להדליק שני נרות לכבוד שבת-קדש, משום שלום-בית. וזאת, כפי שאמרו חז"ל בגמרא (שבת כג', ב'): "נר ביתו (=נר שבת) ונר חנוכה (מה עדיף? מה חשוב יותר?). (ועונה הגמרא) נר ביתו עדיף, משום שלום-בית".

והנה, ידוע כי האיש והאשה הם בבחינת **"יששכר וזבולן"**. שהרי, תפקידו של הבעל הוא לעסוק בתורה ובעבודת ה'. ואילו תפקיד האשה הוא להיות עזר כנגדו, להכין לו את כל צרכי העולם הנה, כמו שבאר ה"קרון דוד" את הפתוב בגמרא (סוטה יז'): "(דרש) רבי עקיבא: איש ואשה זכו – **שכינה** ביניהן". ופרש רש"י, שפונת רבי עקיבא **"שכינה ביניהן"**, היא ששם **יה** ביניהם – י' אצל איש ו-ה' אצל אשה.

ותרץ ה"קרון דוד", ואמר, שהנה פתוב (ישעיה כו', ד'): "...כי **בנה** ה', צור (=יצר) עולמים". דהינו, הקב"ה יצר וברא את העולמות באותיות **יה**: העולם הבא נברא באות י', והעולם הזה נברא באות ה' (מנחות כט'), (כמו שפתוב "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם" – אל תקרא **"בהבראם"**, אלא ב-ה' בראם).

ולפי זה מבואר, מדוע השרה הקב"ה דוקא את השם **יה** אצל האיש והאשה. שכן, האות י' אצל האיש באה לרמז שהאיש צריך לעסוק בעניני העולם הבא – דהינו, לעסוק בתורה ובמצות. והאות ה' שהיא אצל האשה באה לרמז שהיא צריכה לסייע לבעלה בהכנת עניני העולם הזה.

ומעתה, כיון שהאשה היא שותפה בחלק תורתו של הבעל, בבחינת "יששכר וזבולן", אם כך, יכולה להתעורר מחלוקת בשבת, כי הבעל יבוא בטענה שהאשה לוקחת ממנו מחצית מחלק תורתו שהוא עוסק בשבת. ולכן, כדי לעקור טענה זו, תקנו חז"ל להדליק שני נרות בשבת, כדי לרמוז שהשותפות ביניהם (=בין הבעל והאשה) היא בבחינת כמדליק נר מנר, שהראשון (=הנר המדליק) אינו חסר כלום. על-כן, למרות שהאשה מקבלת מחצית משכרו של הבעל (מלימוד התורה), מפל מקום הבעל אינו חסר כלום. וזהו שאמרו חז"ל, שהדלקת הנרות בשבת היא משום שלום-בית. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינתס פרידמן)

"יששכר חמר גרם רבץ בין המשפתיים"

ידוע מה שאמרו חז"ל בגמרא, שרב ושמואל נחלקו ביניהם בענין השכר לעולם הבא. **שמואל** אומר, שכל מי שלא קיים אפילו מצוה אחת מתרי"ג המצוות שה' צונו - ידונו אותו **לגיהנום**, ואין לו חלק לעולם הבא. ואילו **רב** אומר, שכל ישראל יש להם חלק לעולם הבא ולגן עדן, ואפילו מי שעשה מצוה אחת לשמה. ענין זה, אומר בעל "כסא הרחמים", רמוז בפתוב: "**יששכר חמר רבץ בין המשפתיים**". "**יששכר**" הוא כנגד **רב**, האומר **שיש שכר** לעולם הבא לכל יהודי ויהודי. ואילו "**חמר**" הוא כנגד **שמואל**, המחמיר ואומר, שכל המחסיר אפילו מצוה אחת מתרי"ג המצוות הולך **לגיהנום**, ואין לו חלק לעולם הבא.

ואנחנו, בין שני חכמים אלו נמצאים "בין המשפתיים" - איננו יודעים מה לעשות. שכן, איך אפשר לקיים את כל תרי"ג המצוות, כפי שסובר **שמואל**? (ואפילו בלעם הרשע אמר ברמז: "אוי מי יחיה **משמו אל**" - מי יכול לחיות "**משמו אל**" - כמו **שמואל**, שמחמיר בזה הדין).

אולם, יש לומר, שהקב"ה, **ברחמי ובחסדיו הרבים**, פוסק לפי שיטתו של **רב**, המקל בדין, כמו שאמר דוד המלך, עליו השלום (תהילים כה, יא): "**למען שמך ה' וסלחת לעוני כי רב הוא**". דהיינו, ריבוננו של עולם, "**למען שמך ה' (שהוא שם הרחמים)**" סלח ומחל **לעוני** - "**כי רב הוא**" - כמו **רב**, שהוא מקל בדין.

"מאל אביך ויעזרך... ברכת שמים מעל..."

(סיפורו האישי של טיס ה-F15, שהשתתף בפעולת השמדת חיל האויר הסורי במלחמת שלום הגליל). מספר הטיס א': "היה זה בתחילת מבצע שלום הגליל. באותה עת היו פרוסות בלבנון עשרות סוללות טילים סוריים, שאימו וסכנו את מטוסי חיל-האויר שלנו, והתקבלה החלטה להשמידם. להזכירכם, במלחמת יום הכיפורים טילים כאלו הפילו למדינת ישראל יותר ממאה מטוסים. חיל-האויר נערך היטב למבצע המורכב, אך עדין שררה בחיל-האויר מתיחות רבה, פן תקרינה תקלות, ופן חיל-האויר הסורי, המצויד במאות מטוסים משוכללים, יפריעו לפעולה. וקיוונו שכל מטוסינו ישובו בשלום לבסיסם. קצינים בכירים בחיל-האויר התקשרו לרבנים בבני-ברק, ובקשו שיתפללו להצלחת מבצע חשוב, המתוכנן להתקיים בשעה שלש אחר-הצהריים. ואכן, בישיבות ובתלמודי תורה רבים בבני-ברק התגייסו לעריכת התפילות וקריאת מזמורי תהילים, להצלחת המבצע ולשלום תילינו. גם בישיבת פוניבזו בבני-ברק, אשר בה הייתי לומד בעת שחזרתי בתשובה, עמדו לקרוא תהילים בשעה שלש אחר-הצהריים. אלא שראש הישיבה שלנו, הרב שך שליט"א, יעץ לדחות את המבצע לשעה ארבע."

וממשיך לספר הטיס א': "היינו ערוכים להמראה על המסלולים קרוב לשעה שלש, אך מסיבות לא ידועות עכבו אותנו, ובשעה ארבע קבלנו פקודה להמריא ולבצע את התקיפה. תוצאות המבצע היו מדהימות: סוללות הטילים הסוריים הושמדו כליל, ובנוסף לכך הופלו עשרות מטוסים סוריים שיצאו לקראתנו. כל מטוסינו שבו בשלום לבסיסם. היתה זו אחת מהפעולות המוצלחות והמרשימות ביותר לחיל-האויר שלנו, ובבסיס חיל-האויר היה זה יום חג מעוצמת ההצלחה". (גם עיתון "הארץ", בתאריך 30.11.84, מביא את דברי הטיס א', ומסביר, שרק מי שמבין בתעופה מסוגל להבין את גדל הגם. שהרי, בזמן המבצע היו בתחום אוירי מצומצם מאות מטוסים - ישראלים וסוריים - דבר שיכול היה לגרום בקלות לתאונות אויריות. ובנוסף לכך, הסורים שגרו טילים רבים, שהחטיאו את מטרתם). "הדו לה' כי טוב כי לעולם חסדו".

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

פְּרֻשׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיְחִי (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:04**

עֲרֻשׁ"ק י' טַבַּת תַּשַּׁע"ד (13.12.2013)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:16

הַפְּטָרָה: "וַיִּקְרְבוּ יְמֵי דָוִד"

(הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"הַמְּלֶאךָ הַגָּאֵל אֶתִּי מִכָּל רָע יִבְרַךְ אֶת הַנְּעָרִים... וַיִּדְגּוּ לָרֶב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ"

הַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ "בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר" נוֹתֵן טַעַם נִפְלֵא לְאֲכִילַת דָּגִים בַּשַּׁבָּת: הִנֵּה בְּכָל שַׁבְּעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית לֹא מְצִינוּ בְּרָכָה, אֲלָא רַק בְּשִׁלְשָׁה דְּבָרִים, שֶׁנִּבְרְאוּ בְּשִׁלְשָׁה יָמִים רְצוּפִים, וְאֵלּוּ הֵם: (א) **הַדָּגִים**, שֶׁנִּבְרְאוּ בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי, וְנִזְכָּרָה בָּהֶם בְּרָכָה – **"וַיִּבְרַךְ אֶתְּם אֱלֹקִים לֵאמֹר פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת הַמַּיִם"**. (ב) **הָאָדָם**, שֶׁנִּבְרָא בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי, וְנִזְכָּרָה בּוֹ בְּרָכָה: **"וַיִּבְרַךְ אֶתְּם אֱלֹקִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹקִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת הָאָרֶץ"**. (ג) **שַׁבַּת קֹדֶשׁ**, שֶׁנִּבְרְאָה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וְנִזְכָּרָה בָּהּ בְּרָכָה: **"וַיִּבְרַךְ אֱלֹקִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ"**.

וְהִנֵּה כַּאֲשֶׁר מִגִּיעַ הַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, שַׁבַּת קֹדֶשׁ, אוֹכֵל הָאָדָם, שֶׁנִּבְרָא בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי, אֶת הַדָּגִים, שֶׁנִּבְרְאוּ בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי, וְכֵן מְצַטְרָפִים יַחַד, כַּאֲחֵד, **שַׁבַּת אָדָם וְדָגִים**, שֶׁהֵם שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּרָכָה, וְאִזּוֹ מִתְקַיֵּם "וְהַחֲוֹט הַמְּשֻׁלָּשׁ לֹא בְּמַהֲרָה יִנְתַּק" (קהלת ד', יב'), וּבָאָה עַל הָאָדָם בְּרָכָה גְּדוֹלָה.

וּלְפִי זֶה מוֹסִיף הוּא פְּרַפְרַת נְאֻה בְּדַבְרֵי נְעִים וּמִירוֹת יִשְׂרָאֵל, דָּוִד הַמֶּלֶךְ: "בְּנֵאוֹת דְּשֵׂא יִרְבִּיצְנִי, עַל מֵי מְנַחֹת יִנְהַלְנִי" (תהילים כג', ב') – "דְּשֵׂא" רֵאשִׁי תִּיבוֹת: דָּגִים שַׁבַּת אָדָם. וְהַפְּנֻה הִיא, שְׁכַאֲשֶׁר יֵשׁ לָנוּ אֶת כָּל שְׁלֹשׁ הַדְּבָרִים יַחַד, אֲזִי "עַל מֵי מְנַחֹת יִנְהַלְנִי", כִּי בָּאָה שַׁבַּת מְנוּחָה.

וַיִּשְׁנוּ עוֹד טַעַם לְאֲכִילַת דָּגִים בַּשַּׁבָּת, עַל-פִּי מֵאֲמַר חוֹ"ל (ע"ז, ג'): "אֵמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: מָאִי דְכַתִּיב (=מָהִי כּוֹנֵת הַכְּתוּב) (חֲבֻקָק א') "וַתַּעֲשֶׂה אָדָם כְּדֹגֵי הַיָּם, כְּרִמְשׁ לֹא מִשַּׁל בּוֹ". לְמָה נִמְשְׁלוּ בְּנֵי אָדָם כְּדֹגֵי הַיָּם? לֹמַר לָךְ: מָה דָּגִים שְׂבִים, כִּיּוֹן שְׁעוֹלִין לִיבְשָׁה מִיַּד מֵתִים – אִף בְּנֵי אָדָם, כִּיּוֹן שְׁפוֹרְשֵׁין מִדְּבָרֵי תוֹרָה וּמִן הַמְּצוֹת מִיַּד מֵתִים."

וְכֵן מְצִינוּ גַם בְּפִרְשֵׁתֵנוּ, בְּבִרְכַת יַעֲקֹב אֲבִינוּ: "הַמְּלֶאךָ הַגָּאֵל אֶתִּי מִכָּל רָע יִבְרַךְ אֶת הַנְּעָרִים... וַיִּדְגּוּ לָרֶב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ", וּפְרֻשׁ רַש"י זצ"ל: "וַיִּדְגּוּ – כְּדָגִים שְׂפָרִים וְרַבִּים, וְאִין עֵין הָרַע שׁוֹלֵטת בָּהֶם. וְהַדְּבָרִים קְשׁוּרִים זֶה בְּזֶה, כִּי כַּאֲשֶׁר זֹכְרִים יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם נִמְשְׁלִים לְדָגִים, שְׂאִינֵם יְכוּלִים לַחֲיוֹת בְּלֵי מַיִם, שֶׁהִיא הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה – אִזּוֹ גַם הָעֵין הָרַעָה שֶׁל צוֹרְרֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יְכוּלָה לְשַׁלוֹט בָּהֶם. וְלִכֵּן גַם מִשָּׁה רַבְּנוּ, נוֹתֵן הַתּוֹרָה, נוֹלַד בַּחֲדָשׁ אָדָר, שְׁמִזְלוֹ דָּגִים, כִּי שָׂרֵשׁ נִשְׁמַתוֹ שֶׁל מִשָּׁה רַבְּנוּ הוּא מֵהַתּוֹרָה. וְכָל חַיּוֹת הַיָּתֵה רַק בְּמַיִם, שֶׁהִיא הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

וּלְפִי זֶה מוֹבֵן הַיֵּטֵב הַטַּעַם שְׁנוֹהֵגִים יִשְׂרָאֵל לְהַקְפִּיד וּלְאֲכֹל דָּגִים בַּשַּׁבָּת, כִּי עֵינֵינוּ עֹסְקִים הַתּוֹרָה צָרִיף לַחֲיוֹת בַּשַּׁבָּת. וְכָל שְׂפָן אֵלּוּ שְׂאִין לָהֶם זְמַן לְלַמּוֹד כָּל הַשְּׁבוּעַ, שֶׁהֵם מוֹכְרִים לְלַמּוֹד בַּשַּׁבָּת. לָכֵן אָנוּ אוֹכְלִים דָּגִים בַּשַּׁבָּת: (א) לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵינוּ בְּרָכָה גְּדוֹלָה מִשְׁלֹשַׁת הַדְּבָרִים שֶׁנִּבְרְאוּ מִקֶּדֶם, וְשֶׁהַתְּבָרָכָה עַל-יְדֵי בּוֹרֵא עוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁהִזְכִּירָנוּ לַעֲיֵל. (ב) לְהַזְכִּירָנוּ שְׂאֵנוּ נִמְשְׁלִים לְדָגִים, שְׂאִין לָהֶם חַיּוֹת, אֲלָא רַק בְּמַיִם, שְׁמִסְמָלִים עֲבוּרָנוּ אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"...אֲשֶׁר לְקַחְתִּי מִיַּד הָאֲמֹרִי בְּחֶרֶבִי וּבְקִשְׁתִּי" (מח' כב')

הַרְה"ק ר' מִשָּׁה מְקוֹזְנִיץ אוֹמֵר: יוֹדְעִים אָנוּ שְׁעֵשׂוּ הָרַשָּׁע הַתְּבָרָךְ מִפִּי יִצְחָק – "עַל חֶרְבְּךָ תַּחֲיָה" – אוֹלָם יַעֲקֹב אֲבִינוּ הַתְּבָרָךְ בְּ"נִשְׁק" מְסוּג אַחַר – "בְּחֶרֶב וּבְקִשְׁתִּי", וְכִפִּי שְׂאוֹמֵר יַעֲקֹב אֲבִינוּ: "...אֲשֶׁר לְקַחְתִּי מִיַּד הָאֲמֹרִי בְּחֶרֶבִי וּבְקִשְׁתִּי", וּפְרֻשׁ אוֹנְקֵלוֹס: "בְּחֶרֶבִי וּבְקִשְׁתִּי – בְּצִלּוֹתִי וּבְבָעוֹתִי" (=בְּתַפְלוֹתִי וּבְתַחֲנוּנָיִ).

לָכֵן אָמְרוּ חוֹ"ל עַל הַפְּסוּק "הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב וְהַיְדִים יְדֵי עֲשׂוֹ" – שְׁכָל זְמַן שְׁקוֹל יַעֲקֹב(=תּוֹרָה, תַּפִּילָה וְתַחֲנוּנִים) נִשְׁמָע בְּבִתִּי כְּנִסְיוֹת וּבְבִתִּי מְדַרְשׁוֹת – אִין הַיְדִים שֶׁל עֲשׂוֹ שׁוֹלְטוֹת עַל יִשְׂרָאֵל.

וְלֹא בְּכַדִּי אוֹמֵר הַנְּבִיא יִשְׁעִיָּהוּ (מא', יד'): "אֵל תִּירָאִי תוֹלַעַת יַעֲקֹב", וּפְרֻשׁוֹ חוֹ"ל: "מָה תוֹלַעַת, אֵינָה מְכַה אֶת הָאֲרָזִים(=עֲצִים גְּבוּהִים וְחֻזְקִים), אֲלָא בְּפֶה – כֵּן אִין לָהֶן, לְיִשְׂרָאֵל – אֲלָא תַּפִּילָה" (=בְּפִתְחַתְּ תַּפִּילָתְּם/פִּיָּהֶם, יְכוּלִים יִשְׂרָאֵל לְהַכּוֹת אוֹיְבֵיהֶם(=אֲרָזִים) חֻזְקִים מְאֹד).

ועל חשיבות **התפילה**, שתהיה בכונה, אומר ה"נועם מגדים", על-פי חז"ל (ברכות ו, ב): "כיון שבא הקב"ה לבית הכנסת, ולא מצא שם עשרה – מיד הוא כועס", שנאמר (ישעיה נ, ב) 'מדוע באתי ואין איש'".
אומר ה"נועם מגדים" ו"איש" – הכונה למהותו של האדם **לנשמה/למחשבה**. דהינו, כשהקב"ה בא לבית הכנסת, וראה שם עשרה שמתפללים, אולם **מחשבתם** אינה עמם (=הם אינם מכונים בתפילתם) – מיד הוא כועס. שכן, מהותם אינה עמם, אלא רק גופם נמצא בבית הכנסת, ואילו מוחם ו**מחשבתם** משוטטים במקום אחר.
ומוסיף ואומר הרה"ק ר' משה מקוונניץ, על מאמר חז"ל (ברכות ה, א): "שנים שנכנסו להתפלל, וקדם אחד מהם ויצא – טורפין(=משליכים) לו(=לאדם) (את) תפילתו בפניו". ופרש ר' משה: שנים הנכנסים – אלו הם הגוף ו**הנשמה**, שבאים להתפלל – **הנשמה** כדי לכוון בתפילה, והגוף כדי לבטא בשפתיים – 'וקדם אחד מהם ויצא' – באמצע התפילה הקדימה **הנשמה/המחשבה** לצאת ולשוטט במחשבות אחרות שלא מן התפילה – אזי "טורפין(=משליכים) לו(=לאדם) (את) תפילתו בפניו".

על-כך – אומר הנביא ישעיהו – נענשו ישראל, כפי שכתוב (כט, יג-יד): "ויאמר אדני, יען פי נגש העם הזה, בפיו ובשפתיו כבדוני, ולבו(=מחשבותיו) רחוק ממני... לכן הנני יוסף להפליא את העם הזה הפלא ופלא...".
לכן, יהודים יקרים! חובה עלינו לשים לב, ולתת את הדעת, לכך שאנו, קרוצי-חמר, עומדים ומתפללים לפני בורא עולם, מלך מלכי המלכים הקב"ה, שמחיה אותנו בכל רגע ורגע, וזן ומפרנס אותנו, מגן עלינו, ועושה אותנו ברוב רחמיו וחסדיו – ואם אנו כבר באים להתפלל לפניו בבית הכנסת, למה להכעיסו חלילה?
על פו, ראוי ונכון להתפלל קדם התפילה, שה' יתברך יעזור לנו, שתפילתנו תהיה מתוך פונת הלב, שכן הרמב"ם מציין (בפרק ד, הלכה טו), ש"כל תפילה שאינה בכונה – אינה תפילה! ואם התפלל בלא כונה, צריך לחזור ולהתפלל בכונה". ומוסיף הגאון רבי חיים סולובייצ'יק מבריסק, ואומר: המתפלל "יפנה את לבו מכל המחשבות, ויראה עצמו כאילו הוא עומד לפני השכינה" (הלכות תפילה ד, טז), וכונה זו היא תנאי הכרחי, שצריך להתקיים בכל תפילה. כיון שאם המתפלל אינו רואה עצמו כעומד לפני השכינה, אין כאן מעשה תפילה, אלא "מלמול פה ועקימת שפתיים", ולכן עליו לשוב ולהתפלל בכונה. 'הי רצון שה' יתברך יזכנו לשמור ולכוון את מחשבותינו בשעת התפילה רק לו לבדו יתברך, אמן כן יהי רצון. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
"ניכל יעקב לצות את בניו ויאסף רגליו אל המטה ויגע ויאסף אל עמיו"

הרה"ק רבי חיים מקוסוב זצ"ל זיע"א, מתבר ספר "תורת חיים", נסע פעם לעיר אחת, לאיזה דבר מצוה. בדרך התעכב בכפר אחד, ונכנס ללון באחת האכסניות. והנה, בחצות הלילה, התעורר הרבי משנתו, ושמע כיצד אדם אחד מברך ברכת התורה בכונה ובמתיקות, ולאחר מכן פתח בלימוד גמרא. כשהאיר היום הסתכל הרבי וראה, כי המדובר בזקן עור, אשר שוכב לו במיטתו ולומד תורה בעריבות נפלאה. פנה אליו הרבי, והלה ספר לו, כי הוא אביו של בעל הבית, וכי זה עשרים שנה לו מאז שפרש מכל עניני העולם, ועוסק הוא רק בתורה ובעבודת ה', ואין לו כל שיכות וקשר לאדם כלשהו, בלתי אל התורה חשקו. והוא מתגורר אצל בנו, וכל מחסוריו עליו, כך שפנוי הוא כליל לעבודת ה'. הרבי, שנוכח לדעת, שעומד הוא ליד אדם בעל מדרגה גבוהה, בקש, שיתנו ביניהם בתקיעת-כף, שמי שימות תחילה, יבוא ויספר בחלום לחברו, מה נעשה בדינו בשמים. הלה הסכים, וכך עשו.

לאחר כמה שנים נפטר העור הלמדן. הוא קים את הבטחתו, ובא בחלום לרבי חיים, וגלה לו מהמתרחש בדינו בשמים. וכה אמר: "כשנשמתי עלתה למרום, היתה שמחה גדולה בכל פמליא של מעלה לקראת בואי. וכשהכניסוני בבית דין של מעלה, והחלו לברר דיני, נוכחו לדעת, כי במשך עשרים שנות חיי האחרונות, התעליתי, הזדפכתי ותקנתי את כל מעשי, ואפילו נדנדוד של מחשבת פסול לא היה בי. כך שהייתי נקי בלא חטא, ומלא בתורה ובמצות. אך הנה, לפתע פתאום, נכנס מלאך לבוש-שחורים, וקרא: 'לאדם זה אתם רוצים לתת גן עדן? הרי הוא מבזה את התורה בפרהסיא, ועדין לא עשה תשובה!'. ומיד ספר המלאך, שבצעירותו היה הנפטר מלמד נערים באיזה ישוב רחוק מביתו, ושם שהה כל החרף. לקראת חג הפסח, חזר הוא לעירו, שם היה מקובל בתור תלמיד חכם נכבד. בבואו בשבת לתפילה בבית הכנסת, כבדו הגבאי בעליה לתורה ב"רביעיי", ועל זה התמלא הוא בלבו בכעס, והמתין עד לאחר התפילה. או אז, נגש בכעסו אל הגבאי, ורטן עליו: 'לאורח נכבד כמוני נתת עלית "רביעיי"? בה בשעה שלפי מעמדי מגיעה לי עלית "ששי" או "מפטיר"...'.

מיד יצא הפסק על הנפטר: או שיחזור בגלגול ויולד מחדש כדי לתקן את חטאו, או שיסבול בשמים שלש דקות של בושה בפני הצדיקים. והוא כמובן בחר בשני. מיד פתחו את שערי גן עדן, ובא מלאך וחסף אותו, והולילו לשם, ובישו לעיני כל הצדיקים, ואמר: 'ראו טיפה סרוחה, לזה היתה לו עזות לומר, שאינו חפץ בעלית "רביעיי"...'. ישמע חכם ויוסף לקח!